

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในการทำแท้ง¹

นันทปรีชา พรหมเข้ม²

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในการทำแท้ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา วิวัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการทำแท้ง และหาแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ 28 พ.ศ.2564 ที่บังคับใช้ในปัจจุบันบัญญัติให้สิทธิแก่หญิงสามารถทำแท้งได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งถือเป็นการประกาศรับรองถึงสิทธิของผู้หญิงในการจัดการกับเนื้อตัวร่างกายของตนเองตามความต้องการของผู้หญิงนั้น ทำให้ผู้หญิงที่ประสงค์จะทำแท้งและมีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ สามารถกระทำได้โดยไม่มีความผิด แต่ในอายุครรภ์ที่เกินกว่า 12 สัปดาห์ ยังคงมีบทลงโทษทางอาญาอยู่ อย่างไรก็ตามกฎหมายยังเปิดช่องไว้ว่า หากการทำแท้งนั้นดำเนินการโดยแพทย์บุคคลที่อายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 20 สัปดาห์ยังมีโอกาสได้รับบริการยุติการตั้งครรภ์ได้ ทำแท้งได้ภายใต้เงื่อนไข เพียงแต่จะต้องมาผ่านกระบวนการให้การศึกษาทางเลือกเสียก่อน ซึ่งถือว่ากฎหมายทำแท้งมีความก้าวหน้ามากขึ้น เพื่อคุ้มครองสิทธิของทารกในครรภ์และสิทธิของหญิงตั้งครรภ์ให้เกิดความสมดุลกัน และเพื่อให้การทำแท้งเป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายอันอยู่ภายใต้กฎหมายกำหนดด้วยการเพิ่มเหตุและเงื่อนไขสำหรับกรยกเว้นความผิดฐานทำให้แท้งลูกให้ครอบคลุมกรณีต่าง ๆ ที่จำเป็น และแม้ว่าปัจจุบันดูเหมือนว่าการเข้าถึงการบริการทำแท้งสามารถทำได้ง่ายขึ้น เริ่มมีการพบแพทย์และจ่ายยาแบบออนไลน์ และส่งยาให้ไปรับที่โรงพยาบาลปลายทาง แต่ในทางกลับกันกลับติดปัญหาที่ว่าบางโรงพยาบาลนั้นไม่เต็มใจและไม่สนับสนุนในเรื่องของการทำแท้ง จึงกลายเป็นอุปสรรคของผู้ที่ต้องการยุติการตั้งครรภ์ทันที แม้ว่าจะมีการแก้กฎระเบียบให้การทำแท้งในประเทศไทยเป็นเรื่องถูกกฎหมายแล้วก็ตาม แต่ทั้งนี้ กลับพบว่าการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวนี้ ไม่ได้เป็นการช่วยแก้ปัญหาให้การทำแท้งมีอัตราส่วนที่ลดลง ในทางกลับกันเงื่อนไขดังกล่าวอาจเป็นช่องทางให้ผู้ที่ต้องการทำแท้งใช้เป็นเหตุอ้างในการขอทำแท้งได้ ซึ่งอาจส่งผลเสียได้ในอนาคต

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ 28 พ.ศ.2564 จะได้มีการแก้ไขปรับปรุงตามที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ 4/2563 ที่ชี้ว่าประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 301

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในการทำแท้ง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์พัฒนา เรือนใจดี และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.รติชัย รตทอง และรองศาสตราจารย์ ดร. ปวีศร เลิศธรรมเทวี

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ซึ่งกำหนดความผิดแก่หญิงที่ทำให้ตนเองแท้งขัดต่อรัฐธรรมนูญ แต่กลับพบว่ากฎหมายดังกล่าวยังคงมีการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวนี้ไม่ได้บัญญัติให้การคุ้มครองการทำแท้งอย่างเป็นรูปธรรม กลับพบว่าการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวนี้ไม่ได้เป็นการช่วยแก้ปัญหาให้การทำแท้งมีอัตราส่วนที่ลดลง ในทางกลับกันเงื่อนไขดังกล่าวอาจเป็นช่องทางให้ผู้ที่ต้องการทำแท้งใช้เป็นเหตุอ้างในการขอทำแท้งได้ ทั้งนี้จึงเป็นที่มาของการศึกษาประเด็นปัญหาต่าง ๆ ดังจะกล่าวโดยสรุปต่อไปนี้เพื่อหาแนวทางแก้ไขให้สามารถบังคับใช้กฎหมายให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย จึงทำให้สามารถสรุปประเด็นศึกษาได้ ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการทำแท้งของหญิง

ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ.2564 มาตรา 301 บัญญัติว่า “หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูกขณะมีอายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” จากบทบัญญัตินี้ถือว่ากฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้หญิงที่มีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ สามารถทำแท้งได้โดยไม่ผิดกฎหมาย แต่ถ้าอายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์ หากมีการทำแท้งก็มีความผิด ดังนั้นการที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 301 ได้กำหนดให้หญิงใดที่ทำแท้งขณะมีอายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์ต้องระวางโทษนั้น อาจกล่าวได้ว่า กฎหมายใช้อายุครรภ์เข้ามาเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดเงื่อนไขทางกฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิของบุคคลให้ต้องรับผิดชอบ การที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ถือว่าขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญตามมาตรา 28 วรรคหนึ่ง ที่ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย” ซึ่งเป็นสิทธิที่ติดตัวมนุษย์ทุกคนมาตั้งแต่เกิด

แม้ว่ามาตรา 301 จะได้มีการแก้ไขใหม่ (ฉบับที่ 28) พ.ศ.2564 แล้วก็ตาม แต่มาตราดังกล่าวก็ยังคงใช้หลักการลงโทษหญิงผู้ทำแท้งตนเองที่เกินอายุครรภ์ 12 สัปดาห์ให้ต้องระวางโทษจำคุกอยู่ จึงไม่ต่างจากกฎหมายเดิมที่ศาลรัฐธรรมนูญเคยวินิจฉัยว่าขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพในชีวิตร่างกายของประชาชนที่รัฐจะจำกัดสิทธิแก่ประชาชนไม่ได้ ด้วยเหตุเพราะการจะทำแท้งหรือไม่ทำควรทำแท้งจะเป็นทางเลือกของตัวเองเพราะพวกเขาเหล่านี้เป็นเจ้าของในร่างกายของตนเอง ทุกส่วน ไม่ใช่รัฐเป็นคนเลือกไว้ให้ เพราะรัฐไม่ใช่เจ้าของในร่างกายของเขา

ประเด็นที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสิทธิในการคุ้มครองทารกในครรภ์มารดา

เนื่องจากตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 301 กำหนดว่าหญิงสามารถทำแท้งได้ขณะมีอายุครรภ์เกินสิบสองสัปดาห์ และจะไม่ถือว่ามีความผิด เมื่อพิจารณาตามมาตรา 15 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กลับพบว่ากฎหมายสองฉบับนี้เป็นอันขัดกัน เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นกฎหมายที่ถือว่าอุปสรรคในการรับรองสิทธิของทารกในครรภ์มารดา ที่ไม่ได้กำหนดข้อยกเว้นหรือเงื่อนไข ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิคุ้มครองดังกล่าวได้ เนื่องจากกฎหมายระบุว่า “ทารกในครรภ์มารดาที่สามารถมีสิทธิต่าง ๆ ได้ หากว่าภายหลังคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก” เพราะกฎหมายไม่ได้บัญญัติสิทธิให้การคุ้มครองทารกในครรภ์เอาไว้ ดังนั้น การที่กฎหมายของไทยยังไม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสิทธิ

ทารกในครรภ์อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งที่ผลในทางการแพทย์ก็ระบุอย่างชัดเจนว่าทารกในครรภ์ที่มีอายุครรภ์ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป ทารกในครรภ์เริ่มมีพฤติกรรมที่สามารถแสดงออกได้ทางสีหน้าได้ โดยใช้คำว่า “สภาพบุคคล” มาเป็นตัวกำหนดในการจำกัดสิทธิ โดยที่ทารกในครรภ์มารดาไม่อาจใช้สิทธิของตนเองในการแสดงเจตจำนงในการเลือกที่จะมีชีวิตอยู่หรือสิ้นสุดชีวิตของตนเองได้ จึงถือเป็นการกระทำที่ไม่เป็นธรรม และถือเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ซึ่งมีชีวิตอยู่ในครรภ์มารดาที่รัฐจะต้องมีหน้าที่รับรองและคุ้มครอง โดยคำนึงถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์หรือรากฐานของการเป็นมนุษย์ด้วยกัน

ประเด็นที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของหญิงในการยุติการตั้งครรภ์

เนื่องจากกฎหมายบัญญัติให้หญิงสามารถทำแท้งได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 305 ซึ่งการจะทำแท้งตามมาตรา 305 นี้ก็ไม่สามารถกระทำได้ทุกกรณี ซึ่งการจะทำแท้งได้ต้องเป็นตามดุลพินิจของแพทย์ในการพิจารณา และความสมัครใจของผู้ตั้งครรภ์ด้วย ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 305 (3) ว่า “หญิงยินยอมต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าตนมีครรภ์เนื่องจากการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับเพศ” และหญิงซึ่งมีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ยินยอมที่จะยุติการตั้งครรภ์ ตามมาตรา 305 (4) เพราะการยุติการตั้งครรภ์ คือการทำแท้งโดยการนำทารกในครรภ์หรือเอ็มบริโอออกจากมดลูกก่อนให้กำเนิด ซึ่งการที่กฎหมายกำหนดให้หญิงตั้งครรภ์ยินยอมต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าตนได้ตั้งครรภ์ เนื่องจากตนเป็นผู้ถูกระทำทางเพศ หญิงตั้งครรภ์ดังกล่าวก็จะมีสิทธิทำแท้งได้ตามมาตรา 305 (3) ประกอบ (4) โดยไม่มีข้อยกเว้นหรือกฎหมายมาจำกัดสิทธิของหญิงในการอ้างสิทธิในการทำแท้ง ทำให้หญิงสามารถกล่าวอ้างเหตุเพื่อขอทำแท้งได้ โดยที่การตั้งครรภ์นั้นอาจจะไม่ได้มาจากการกระทำความผิดอันเกี่ยวกับเพศจริง ซึ่งหลักในการพิสูจน์ความผิดดังกล่าวก็กระทำได้ยากและจำต้องใช้ระยะเวลานาน จึงทำให้เกิดประเด็นปัญหาในบทบัญญัติมาตรา 305 (3) ได้ว่า ผลการยินยอมของผู้ตั้งครรภ์ประกอบกับอายุครรภ์ที่กำหนดว่าไม่เกิน 12 สัปดาห์ แพทย์ก็สามารถทำแท้งให้ได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวถือว่าเป็นช่องว่างของกฎหมายที่ส่งผลให้เกิดการทำแท้งมากขึ้นในรูปแบบของการทำแท้งที่ถูกกฎหมาย เนื่องจากกฎหมายไม่ได้ระบุเป็นการแน่ชัดในหลักเกณฑ์การควบคุมในการยุติการตั้งครรภ์ตามบทมาตราดังกล่าวนี้นี้ ว่าจะต้องมีหลักฐานเป็นที่ประจักษ์แค่ไหนเพียงไรหญิงจึงสามารถใช้สิทธิในการยุติการตั้งครรภ์ อีกทั้งกฎหมายก็ไม่ได้ระบุความรับผิดชอบเช่นกันว่าหากปรากฏภายหลังในเหตุอ้างดังกล่าวไม่เป็นความจริง

ตามความในมาตรา 305 (3) หากหญิงยินยอมต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าตนมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหากปรากฏภายหลังว่าไม่เป็นความจริงตามที่อ้าง หากมีการกระทำความผิดจริงให้เพิ่มโทษอีกกึ่งหนึ่งของโทษที่ได้กระทำความผิดนั้นตามมาตรา 301 เพื่อป้องกันและป้องปรามในเหตุอ้างของหญิงในการใช้สิทธิทำแท้งตาม (3) ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามทฤษฎีบทกำหนดโทษให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะกระทำความผิดหรือกระทำความผิดซ้ำอีก

ประเด็นที่สี่ ปัญหาเกี่ยวกับอายุครรภ์ของหญิง

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ.2564 มาตรา 305 เป็นแนวคิดในการใช้บังคับกับปัญหาหรือสาเหตุซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการทำแท้ง กฎหมายจึงกำหนดให้หญิงสามารถทำแท้งภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่ มาตรา 305 กำหนด แม้ว่าประมวลกฎหมายอาญาจะบัญญัติตาม มาตรา 305 เปิดช่องไว้ว่าถ้าผู้หญิงยืนยันว่าจะทำแท้ง ก็จะเข้าสู่กระบวนการทำแท้งที่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการทำแท้ง แบ่งเป็น 2 กรณี คือ การทำแท้งตามคำขอของผู้หญิง และการทำแท้งโดยปรากฏเหตุสำหรับอายุครรภ์ที่เหมาะสม ซึ่งทั้ง 2 กรณี ส่งผลให้เกิดปัญหาความปลอดภัยเรื่องอายุครรภ์ เพราะกฎหมายกำหนดอายุครรภ์ที่หญิงตั้งครรภ์สามารถขอยุติการตั้งครรภ์ได้อายุครรภ์ต้องเกิน 12 สัปดาห์แต่ไม่เกิน 20 สัปดาห์ หรือตั้งแต่ 3 ถึง 5 เดือน ซึ่งในทางการแพทย์ระบุว่าทารกในครรภ์อายุ 5 เดือนนั้น เด็กทารกช่วงนี้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว อวัยวะทำงานได้เต็มที่ ดัชนีจะเริ่มสร้างเม็ดเลือดแดง ถุงน้ำดีเริ่มสร้างน้ำดี ฟันน้ำนมเริ่มโผล่ได้เหงือก ผมหงอก ขนคิ้ว ขนตาขาวขึ้นและเด็กมีการเคลื่อนไหวมากขึ้น ดังนั้น การที่กฎหมายกำหนดอายุครรภ์ 20 สัปดาห์ ซึ่งเป็นอายุที่มาก จึงเสี่ยงต่อความปลอดภัยของหญิงที่ขอใช้บริการทำแท้งโดยตรง แม้ว่ากฎหมายจะอนุญาตให้ทำแท้งได้ที่สถานพยาบาลที่รัฐรับรองก็ตาม แต่บุคคลที่เป็นแม่ก็ถือว่ามีความเสี่ยงสูง อาจทำให้เกิดภาวะเลือดไหลไม่หยุดหรือภาวะแทรกซ้อนได้ เนื่องจากเมื่อทำแท้งเสร็จ หญิงที่ทำแท้งนั้นก็จะอยู่ในการดูแลของแพทย์เพียงแค่ระยะเวลาช่วงสั้น ๆ เท่านั้น ซึ่งอาจส่งผลเสียในอนาคตได้ และอีกปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการทำแท้งเสร็จของหญิง เนื่องจากมาตรา 305 (5) กำหนดไว้ว่าในการยุติการตั้งครรภ์นั้น เป็นไปเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไม่ให้ไปใช้บริการสถานพยาบาลเถื่อนที่มีผลต่อความปลอดภัย การที่มาตราดังกล่าวบัญญัติไว้เช่นนี้ ถือว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุกับทั้งไม่มีมาตรการ หลักการหรือระเบียบข้อบังคับใด ๆ มากำหนดเป็นกฎเกณฑ์และเงื่อนไขรองรับผลในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว

ดังนั้น มาตรา 305 จึงอาจเป็นต้นเหตุแห่งปัญหาแทนที่จะเป็นการป้องกันและยับยั้งปัญหาก็ได้ และกลับกลายเป็นการส่งเสริมให้วัยรุ่นกระทำผิดทางเพศมากขึ้น เหตุเพราะว่าหากตั้งครรภ์ก็สามารถทำแท้งได้โดยไม่ผิดกฎหมาย จึงเป็นปัญหาที่ทางครอบครัวจะต้องรับภาระเพิ่มขึ้น กล่าวได้ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายมาตราดังกล่าวนี้นับเปรียบเทียบหนึ่งว่าเป็นกฎหมายเพื่อรณรงค์ในเรื่องเพศสัมพันธ์พร้อม ๆ กับการอนุญาตให้วัยรุ่นทำแท้งเสรีมากกว่าที่จะบังคับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สถาบันครอบครัวหรือสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งไม่ได้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายอันว่าด้วยเรื่องการทำแท้ง

ทั้งนี้ จากการที่ได้วิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในการทำแท้ง โดยนำเอาความเป็นมา ความหมาย แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการทำแท้ง ประกอบกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ทั้ง 4 ประเด็นปัญหา ผู้ศึกษาขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการทำแท้งของหญิง

ควรให้ (ยกเลิก) มาตรา 301 เพราะมาตรานี้ขัดกับรัฐธรรมนูญมาตรา 27 เรื่องหลักเสรีภาพของบุคคล ดังนั้นกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันในมาตรา 301 แม้จะมีการแก้ไขใหม่ (ฉบับที่ 28) พ.ศ.2564 แต่ยังคงใช้หลักการลงโทษหญิงผู้ทำแท้งตนเองที่เกินอายุการตั้งครรภ์ 12 สัปดาห์ให้ต้องระวางโทษจำคุกอยู่

จึงไม่ต่างอะไรจากกฎหมายเดิมที่ศาลรัฐธรรมนูญเคยวินิจฉัยว่าขัดกับรัฐธรรมนูญ กับทั้ง เป็นการคืนสิทธิให้กับหญิงมีครรภ์สามารถตัดสินใจว่าควรทำเช่นไรในชีวิตร่างกายของตนเอง และรัฐต้องเคารพในการตัดสินใจดังกล่าวตามหลักความยินยอมของบุคคลในฐานะที่เป็นพลเมืองของรัฐ ดังนั้น หากมีการยกเลิกมาตราดังกล่าวนี้แล้ว ก็จะทำให้สิทธิของหญิงได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มที่ ไม่ต้องถูกจำกัดสิทธิด้วยกฎหมายไม่สอดคล้องหรือขัดกับรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ เพื่อให้คงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของบุคคลให้มีผลในการบังคับใช้กฎหมายสูงสุดต่อไป

2. ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสิทธิในการคุ้มครองทารกในครรภ์มารดา

ควรเพิ่มเติม วรรคสาม ในมาตรา 15 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็น

“ตามความในวรรคสอง หากมีเหตุจำเป็นยิ่ง เพื่อดำรงไว้ซึ่งสิทธิของทารกในครรภ์ และอายุครรภ์ตั้งแต่ 28 สัปดาห์หรือนานกว่านั้น โดยการรับรองทางการแพทย์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าเด็กในครรภ์นั้นอาจคลอดออกมาแล้วมีชีวิตอยู่รอด ให้สันนิษฐานว่าเด็กในครรภ์นั้นอาจคลอดออกมาแล้วมีชีวิตอยู่รอด”

ควรเพิ่ม ให้ตรากฎหมายแยกแหว่งการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองชีวิตทารก พระราชบัญญัติการทำแท้ง พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดต่อบุคคล โดยมีรายละเอียดของกฎหมายแต่ละพระราชบัญญัติที่เป็นเรื่องสำคัญดังต่อไปนี้

1. หมวดทั่วไป ว่าด้วยบทนิยาม ความหมาย
 2. หมวดว่าด้วย การบังคับใช้กฎหมาย
 3. หมวดว่าด้วย การคุ้มครอง
 4. หมวดว่าด้วยเรื่อง หมวดว่าด้วยสิทธิ
 5. หมวดว่าด้วยเรื่องความรับผิดชอบ ตัวการและผู้สนับสนุนของบุคคลใดหรือเจ้าหน้าที่
 6. หมวดว่าด้วยเรื่อง บทกำหนดโทษ การพยายาม ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย
3. ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของหญิงในการยุติการตั้งครรภ์

ควรเพิ่มเติม วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 28) พ.ศ.2564 มาตรา 305 เป็น

“ตามความ วรรคหนึ่ง (3) นี้ จะต้องมีใบรับรองทางการแพทย์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และใบแจ้งความกรณีมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศประกอบการยื่นยัน”

ควรเพิ่ม มาตรา 305/1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 28) พ.ศ.2564 ว่าด้วยเรื่องบทกำหนดโทษ เป็น

“ตามความในมาตรา 305 วรรคสอง กรณีหากหญิงยื่นยันต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าตนมีครรภ์เนื่องจากมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศอันเป็นเหตุต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ให้นำโทษตามมาตรา 301 มาบังคับโดยอนุโลม และต้องเพิ่มโทษ 1 ใน 3 แห่งความผิดดังกล่าวนี้ด้วย”

4. ปัญหาเกี่ยวกับอายุครรภ์ของหญิง

ควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 28) พ.ศ.2564 เป็น

“หญิงซึ่งมีอายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์แต่ไม่เกิน 15 สัปดาห์ ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ภายหลัง การตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่นตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของแพทย์สภา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น”

ควรเพิ่มเติม วรรคสาม ในมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 28) พ.ศ.2564 เป็น

“ตามความวรรคหนึ่ง (5) นี้ บุคคลดังกล่าวนี้จะต้องบรรลุนิติภาวะนับแต่วันยืนยันที่จะยุติการ ตั้งครรภ์ เท่านั้น”

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎา พัชราวนิช. “การควบคุมการทำแท้งกับสิทธิสตรีและเด็กในครรภ์ของสหรัฐอเมริกา.” วารสาร

อัยการ 21, 250 (ธันวาคม 2541): 60.

คณิต ณ นคร. “ทัศนะของนักกฎหมายเกี่ยวกับการแพทย์.” วารสารอัยการ 10, 1 (ตุลาคม 2521): 46. อ้างถึง

ใน ปชาบดี คิ้วดี “การทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมาย : ศึกษาเปรียบเทียบเงื่อนไขประกอบการทำ แท้งในต่างประเทศ.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2557).

จรวพร เหมรังษี. “กฎหมายการทำแท้งกับจริยธรรมในสังคมไทย.” วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยา

เชิงพุทธ 6, 11 (พฤศจิกายน 2564): 486-487.

พิชาญา มุกดาสนิท. “สิทธิของหญิงในการทำแท้ง: ศึกษากรณีทารกในครรภ์มีภาวะความเสี่ยงสูงที่จะพิการ อย่างรุนแรงทางร่างกายหรือจิตใจ.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2561.

เพ็ญศรี พิชัยสนธิ. สุขภาพเด็กวัยทารกในเอกสารการชุดวิชาอนามัยแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัว

หน่วยที่ 6. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540.

สมยศ เชื้อไทย. คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป : ความรู้กฎหมายทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 29.

กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2565.

สุวัฒน์ จันทรจันง. การทำแท้งกับปัญหาทางการแพทย์และสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองสาส์นการ

พิมพ์, 2525.

แสวง บุญเฉลิมวิภาส. กฎหมายการแพทย์: วิเคราะห์ปัญหากฎหมายจากการเริ่มต้นของชีวิตในครรภ์ มารดา

ถึงภาวะแท้งสมองตาย. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2546.

แสวง บุญเฉลิมวิภาส และอนเนก ขมจินดา. กฎหมายการแพทย์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2546.

อธิป ลิ้มไพบูล. “การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทารกในครรภ์มารดาศึกษากรณีการทำแท้งตาม
ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 305.” วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรี
ปทุม, 2563.